

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-88>

## **ELECTION RESULTS OF RIGHT-WING RADICAL PARTIES IN EUROPEAN UNION COUNTRIES IN 2024**

### **ЕЛЕКТОРАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРАВОРАДИКАЛЬНИХ ПАРТІЙ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У 2024 РОЦІ**

**Ostapets Yu. O.**

*Doctor of Political Sciences, Professor,  
Dean of the Faculty of Social Sciences  
Uzhhorod National University  
Uzhhorod, Ukraine*

**Остапець Ю. О.**

*доктор політичних наук, професор,  
декан факультету суспільних наук  
Ужгородський національний  
університет  
м. Ужгород, Україна*

**Nester O. I.**

*Postgraduate student in Philosophy  
Uzhhorod National University  
Uzhhorod, Ukraine*

**Нестер О. І.**

*аспірант  
Ужгородський національний  
університет  
м. Ужгород, Україна*

У 2024 р. в Європейському Союзі відбулися парламентські вибори в Португалії (10.03.2024), Хорватії (17.04.2024), Болгарії (9.06.2024; 27.10.2024), Бельгії (9.06.2024), Франції (30.06.2024 р.; 7.07.2024 р.), Австрії (29.09.2024), Литві (11.10.2024; 27.10.2024), Ірландії (29.11.2024), Румунії (01.12.2024) та вибори до Європейського парламенту (6-9 червня 2024 р.). У багатьох країнах на виборах до національних парламентів високі електоральні результати здобули праворадикальні партії (Португалія, Бельгія, Франція, Австрія, Румунія). Високими були результати праворадикалів і на виборах до Європейського парламенту. У наших тезах окреслюються причини та наслідки електорального успіху праворадикальних партій для функціонування політичних систем країн Євросоюзу.

За результатами виборів до Європейського парламенту станом на 16.07.2024 р. було сформовано 8 фракцій. Структурування Європарламенту за результатами виборів 2019 і 2024 рр. подано у таблиці 1.

Таблиця 1

**Порівняння політичної структури Європарламенту 2019 та 2024 років (станом на початок установчої сесії 16.07.2024)**

Назва депутатської групи (фракції)	К-ть депутатів, 2024 р.	К-ть депутатів, 2019 р.
Європейська народна партія	188	176
Прогресивний альянс соціалістів і демократів	136	139
Патріоти за Європу	84	–
Оновлення Європи	77	102
Європейські консерватори та реформісти	78	69
Ідентичність і демократія	–	49
Зелені – Європейський вільний альянс	53	71
Ліві	46	39
Європа суверенних націй	25	–
Позапартійні	33	62
Інші	–	–
Всього	720	705

Джерело: побудовано авторами на основі [ ] (2024 European election results)

Якщо розглядати структуру Європарламенту по шкалі «ліві – праві», то вона виглядає наступним чином: «Ліві» (**The Left**), «Прогресивний альянс соціалістів і демократів» (**S&D**), «Зелені – Європейський вільний альянс» (**Greens/EFA**), «Оновлення Європи» (**Renew Europe**), «Європейська народна партія» (**EPP**), «Європейські консерватори та реформісти» (помірні праві, м'які євроскептики) (**ECR**), «Патріоти за Європу» (радикальні праві, жорсткі євроскептики) (**PfE**), «Європа суверенних націй» (**ESN**) (ультраправі, жорсткі євроскептики). А також 33 мандати залишилися позафракційним депутатам.

Враховуючи успіх праворадикалів на європейських виборах ми подаємо в таблиці 2 розподіл національних партій за праворадикальними фракціями Європарламенту. Кількісні характеристики представництва праворадикалів, а також інших партій, які брали участь у виборах, у розрізі країн-членів ЄС показано у додатку А до нашої статті.

Таблиця 2

**Представництво національних партій у праворадикальних фракціях Європейського парламенту**

Назва фракції (кількість депутатів)	Національні політичні партії, які утворюють фракцію
Європейські консерватори та реформісти (78 депутатів). Лідер – Дж. Мелоні («Брати Італії»)	«Брати Італії» (24), «Право і Справедливість» (Польща) (20), «Альянс за союз румунів» (6), коаліція «Нескорена Франція» (утворена партією «Реконкіста») (4), «Новий фламандський альянс» (3), «Шведські демократи» (3), коаліція «Разом» (Чехія) (3), «Грецьке рішення» (2), партія «Є такий народ» (Болгарія) (2), «Вітчизняний рух» (Хорватія) (1), «Національний народний фронт» (Кіпр) (1), «Естонська народна консервативна партія» (1), «Істинні фіни» (1) та інші.
Патріоти за Європу (84 депутати). Лідер – Ж. Барделл («Національне об'єднання»)	«Національне об'єднання» (Франція) (30), «Фідес» (Угорщина) (11), «Ліга Сальвіні» (Італія) (8), «ANO 2011» (Чехія) (7), «Австрійська партія свободи» (6), «Партія свободи» (Нідерланди) (6), «Голос» (Іспанія) (6), «Фламандський інтерес» (Бельгія) (3), «Chega!» (Португалія) (2), «Данська народна партія» (1) та інші.
Європа суверенних націй (25 депутатів). Лідер – Р. Ауст («Альтернатива для Німеччини»)	«Альтернатива для Німеччини» (14), «Відродження» (Болгарія) (3), «Конфедерація Свободи та Незалежності» (Польща) (3), «Свобода і пряма демократія» (Чехія) (1), «Наша Батьківщина» (Угорщина) (1), «Республіка» (Словаччина) (1), «Союз народу та справедливості» (Литва), «Реконкіста» (Франція) (1).

Джерело: побудовано авторами на підставі (2024 European election results).

У відповідності до електоральних результатів праворадикальних політичних партій на виборах до Європарламенту можна виокремити такі кластери країн: 1) країни, де праворадикальні партії перемогли на виборах (Франція, Бельгія, Італія); 2) країни, в яких праворадикальні партії здобули високий результат (2, 3 або 4 місце за результатами виборів) (Німеччина, Швеція, Іспанія, Португалія, Нідерланди, Греція, Румунія, Чехія, Польща, Словаччина); 3) країни, де такі партії не мають суттєвої електоральної підтримки (інші країни ЄС) (див. Додаток А).

Зазначимо, що вибори до Європейського парламенту (європейські вибори) мали троякий вплив на національні парламентські виборчі кампанії: 1) вплив у контексті підготовки до європейських виборів (Португалія, Хорватія); 2) безпосередній вплив у країнах, де вибори проходили в один день (Бельгія, Болгарія); 3) поствиборчий вплив результатів європейських виборів на національні соціально-політичні процеси, в тому числі і на результати парламентських (Франція, Австрія, Литва, Болгарія, Ірландія, Румунія). Результати праворадикальних партій на парламентських виборах 2024 р. в країнах ЄС подано в Таблиці 3.

Таблиця 3

**Електоральні результати праворадикальних партій країн Європейського Союзу на парламентських виборах у 2024 році**

Країна / назва парламенту (к-ть місць)	Назва партії (рік створення)	Електоральний результат %, к-ть місць	Участь в урядовій коаліції
Португалія / Асамблея Республіки (226)	Chega («Досить!») (2019)	18,0 (50) (+38) <b>Третій результат</b>	–
Хорватія / Сабор (151)	Вітчизняний рух (2020)	14 депутатів (-2)	+
Бельгія / нижня Палата представників (150)	Новий Фламандський альянс (2001)	16,7 (24) (-1) <b>Перший результат</b>	Не створена
	Фламандський інтерес (1979)	13,7 (20) (-2) <b>Другий результат</b>	
Франція / нижня палата Національні збори (577)	Національне об'єднання (1972)	125 депутатів (+36) <b>Третій результат</b>	–
	Різні праві	27 деп. (+17)	
	Союз крайніх правих (2024)	17 (нова)	
Австрія / нижня палата Національна рада (183)	Австрійська партія свободи (1949)	28,9 57 (+26) <b>Перший результат</b>	Не створена
Болгарія / Народні збори (240)	Відродження (2014)	13,3 (35) (-3) <b>Третій результат</b>	–
Румунія / Палата депутатів (329)	Альянс за об'єднання румунів (2019)	18,01 64 (+31) <b>Другий результат</b>	–
	«S.O.S. Румунія» (2021)	7,36 27 (нова) <b>П'ятий результат</b>	–
	Партія молодих людей (2023)	6,46 25 (нова) <b>Шостий результат</b>	–

Джерело: побудовано авторами на підставі (The European Elections Monitor).

**Висновки.** Композиція більшості у Європарламенті за результатами виборів не змінилася. До неї входять фракції Європейської народної партії (188 депутатів), «Прогресивний альянс соціалістів і демократів» (136), «Оновлення Європи» (утворюють європейські ліберали, 77 депутатів). Вказані фракції і попередньому парламенті утворювали більшість. У порівняння з попередніми результатами виборів до Європарламенту 2019 р. найбільше зростання можна констатувати у таборі праворадикальних партій (збільшення на 69 мандатів загалом). А станом на 31.12.2024 р. в 27 європейських країнах праворадикальні партії (31 партія) мають свої фракції в національних парламентах та приймають участь у діяльності уряду, що дозволяє стверджувати про важливі інституційні зміни в європейському партійному ландшафті. Найбільш потужний вплив цих партій спостерігається в Німеччині, Франції, Швеції, Фінляндії, Австрії, Данії, Італії, Нідерландах. У Європарламенті вказані партії об'єднані у форматі фракцій «Європейські консерватори і реформісти», «Патріоти за Європу» та «Європа суверенних націй».

До основних причин популярності радикальних правих у Євросоюзі відносимо такі: 1) міграційні процеси / міграційна криза 2015–2016 рр.; 2) зростання недовіри до «мейнстримних» партій; 3) російсько-українська війна; 4) євроскептицизм.

Але, незважаючи на популярність праворадикалів, мейнстримні правоцентристи (**EPP**), лівоцентристи (**S&D**), центристи (**Renew Europe** (**RE**)) залишаються і надалі найбільшими фракціями Європарламенту, основою депутатської більшості, що свідчить про незмінність курсу на розвиток демократії, захист індивідуальних та колективних свобод у Європейському Союзі.

### Література:

1. Остапець Ю., Ключкович А. Електоральні результати праворадикальних партій на виборах до Європейського парламенту 6-9 червня 2024 року. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*. 2024. Випуск 19. С. 137–148.

2. European Parliament Elections 2019/ <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-8600/CBP-8600.pdf> (дата звернення 14.02.2025).

3. 2024 European election results. <https://results.elections.europa.eu/en/> (дата звернення 14.02.2025).

4. The European Elections Monitor. <https://www.robert-schuman.eu/en> (дата звернення 14.02.2025).

**ДОДАТОК А**  
**Фракційна структура Європарламенту у розрізі представництва**  
**депутатів від країн-членів Євросоюзу (станом на початок**  
**установчої сесії 16.07.2024)**

Країна	К-ть депутат	The Left	S&D	Green s/ EFA	RE	EP	ECR	PfE	ESN	N*
<b>Західна Європа</b>										
Австрія	20		5	2	2	5		6		
Бельгія	22	2	4	2	5	3	3	3		
Греція	21	4	3			7	2	1		4
Данія	15	1	3	3	4	2	1	1		
Ірландія	14	3	1		6	4				
Італія	76	10	21	4		9	24	8		
Іспанія	61	4	20	4	1	22		6		4
Кіпр	6	1	1			2	1			1
Люксембург	6		1	1	1	2	1			
Мальта	6		3			3				
Німеччина	96	4	14	15	8	31			14	10
Нідерланди	31	1	4	6	7	6	1	6		
Португалія	21	2	8		2	7		2		
Фінляндія	15	3	2	2	3	4	1			
Франція	81	9	13	5	13	6	4	30	1	
Швеція	21	2	5	3	3	5	3			
<b>Всього</b>	<b>512</b>	<b>46</b>	<b>108</b>	<b>47</b>	<b>55</b>	<b>118</b>	<b>41</b>	<b>63</b>	<b>15</b>	<b>19</b>
<b>Центральна Європа</b>										
Болгарія	17		2		5	6	1		3	
Угорщина	21		2			7		11	1	
Чехія	21			1		5	3	9	1	2
Латвія	9		1	1	1	2	3	1		
Литва	11		2	1	2	3	2		1	
Польща	53		3		1	23	20		3	3
Румунія	33		11	1	3	10	6			2
Словаччина	15				6	1			1	7
Словенія	9		1	1	2	5				
Хорватія	12		4	1		6	1			
Естонія	7		2		2	2	1			
<b>Всього</b>	<b>208</b>	<b>0</b>	<b>28</b>	<b>6</b>	<b>22</b>	<b>70</b>	<b>37</b>	<b>21</b>	<b>10</b>	<b>14</b>
<b>Всього ЄС</b>	<b>720</b>	<b>46</b>	<b>136</b>	<b>53</b>	<b>77</b>	<b>188</b>	<b>78</b>	<b>84</b>	<b>25</b>	<b>33</b>

N\*– незалежні

Джерело: побудовано авторами на основі (2024 European election results)